

DIVINA COMMEDIA

Dante Alighieri

**Purgatorio
Purgatoriul**

ediție bilingvă – edizione bilingue
**Versiune în limba română, note și prefață
de Geo Vasile**

CUPRINS:

PURGATORIUL SAU ÎNĂLȚAREA POETULUI LA PARADISUL TERESTRU	7
Canto I	13
Cântul I	19
Canto II	26
Cântul II	32
Canto III	39
Cântul III	46
Canto IV	54
Cântul IV	60
Canto V	68
Cântul V	74
Canto VI	82
Cântul VI	89
Canto VII	98
Cântul VII	104
Canto VIII	112
Cântul VIII	118

Canto IX.....	126
Cântul IX	133
Canto X.....	141
Cântul X.....	147
Canto XI.....	155
Cântul XI	161
Canto XII	169
Cântul XII	175
Canto XIII	183
Cântul XIII.....	190
Canto XIV	198
Cântul XIV	205
Canto XV	213
Cântul XV	220
Canto XVI.....	228
Cântul XVI.....	235
Canto XVII.....	243
Cântul XVII.....	249
Canto XVIII.....	257
Cântul XVIII	264
Canto XIX	272
Cântul XIX.....	279

Canto XX.....	287
Cântul XX.....	294
Canto XXI.....	302
Cântul XXI.....	308
Canto XXII.....	315
Cântul XXII.....	322
Canto XXIII.....	330
Cântul XXIII.....	336
Canto XXIV.....	343
Cântul XXIV.....	350
Canto XXV.....	359
Cântul XXV.....	365
Canto XXVI.....	373
Cântul XXVI.....	380
Canto XXVII.....	388
Cântul XXVII.....	394
Canto XXVIII.....	402
Cântul XXVIII.....	409
Canto XXIX.....	418
Cântul XXIX.....	425
Canto XXX.....	433
Cântul XXX.....	440

Canto XXXI.....	447
Cântul XXXI.....	454
Canto XXXII.....	462
Cântul XXXII.....	469
Canto XXXIII.....	477
Cântul XXXIII.....	484

Per correr miglior acque alza le vele
omai la navicella del mio ingegno,
che lascia dietro a sé mar sì crudele; 3

e canterò di quel secondo regno
dove l'umano spirito si purga
e di salire al ciel diventa degno. 6

Ma qui la morta poesì resurga,
o sante Muse, poi che vostro sono;
e qui Caliopè alquanto surga, 9

seguitando il mio canto con quel suono
di cui le Piche misere sentiro
lo colpo tal, che disperar perdono. 12

Dolce color d'oriental zaffiro,
che s'accoglieva nel sereno aspetto
del mezzo, puro infino al primo giro, 15

a li occhi miei ricominciò diletto,
tosto ch'io uscì fuor de l'aura morta
che m'avea contristati li occhi e 'l petto. 18

Lo bel pianeta che d'amar conforta
faceva tutto rider l'oriente,
velando i Pesci ch'erano in sua scorta. 21

LIBRIS | We know books
I' mi volsi a man destra, e puosi mente
a l'altro polo, e vidi quattro stelle
non viste mai fuor ch'a la prima gente. 24

Goder pareva 'l ciel di lor fiammelle:
oh settentrional vedovo sito,
poi che privato se' di mirar quelle! 27

Com'io da loro sguardo fui partito,
un poco me volgendo a l'altro polo,
là onde 'l Carro già era sparito, 30

vidi presso di me un veglio solo,
degnò di tanta reverenza in vista,
che più non dee a padre alcun figliuolo. 33

Lunga la barba e di pel bianco mista
portava, a' suoi capelli simigliante,
de' quai cadeva al petto doppia lista. 36

Li raggi de le quattro luci sante
fregiavan sì la sua faccia di lume,
ch'ì 'l vedea come 'l sol fosse davante. 39

"Chi siete voi che contro al cieco fiume
fuggita avete la pregione eterna?",
diss'el, movendo quelle oneste piume. 42

"Chi v' ha guidati, o che vi fu lucerna,
uscendo fuor de la profonda notte
che sempre nera fa la valle inferna? 45

Son le leggi d'abisso così rotte?
o è mutato in ciel novo consiglio,
che, dannati, venite a le mie grotte?". 48

Lo duca mio allor mi diè di piglio,
e con parole e con mani e con cenni
reverenti mi fé le gambe e 'l ciglio. 51

Poscia rispuose lui: "Da me non venni:
donna scese del ciel, per li cui prieghi
de la mia compagnia costui sovvenni. 54

Ma da ch'è tuo voler che più si spieghi
di nostra condizion com'ell'è vera,
esser non puote il mio che a te si nieghi. 57

Questi non vide mai l'ultima sera;
ma per la sua follia le fu sì presso,
che molto poco tempo a volger era. 60

Sì com'io dissi, fui mandato ad esso
per lui campare; e non lì era altra via
che questa per la quale i' mi son messo. 63

Mostrata ho lui tutta la gente ria;
e ora intendo mostrar quelli spirti
che purgan sé sotto la tua balìa. 66

Com'io l' ho tratto, saria lungo a dirti;
de l'alto scende virtù che m'aiuta
conducerlo a vederti e a udirti. 69

Or ti piaccia gradir la sua venuta:
libertà va cercando, ch'è sì cara,
come sa chi per lei vita rifiuta. 72

Tu 'l sai, ché non ti fu per lei amara
in Utica la morte, ove lasciasti
la vesta ch'al gran dì sarà sì chiara. 75

Non son li editti etterni per noi guasti,
ché questi vive e Minòs me non lega;
ma son del cerchio ove son li occhi casti 78

di Marzia tua, che 'n vista ancor ti priega,
o santo petto, che per tua la tegni:
per lo suo amore adunque a noi ti piega. 81

Lasciane andar per li tuoi sette regni;
grazie riporterò di te a lei,
se d'esser mentovato là giù degni". 84

"Marzia piacque tanto a li occhi miei
mentre ch'í' fu' di là", diss'elli allora,
"che quante grazie volse da me, fei. 87

Or che di là dal mal fiume dimora,
più muover non mi può, per quella legge
che fatta fu quando me n'uscí' fora. 90

Ma se donna del ciel ti move e regge,
come tu di', non c'è mestier lusinghe:
bastisi ben che per lei mi richegge. 93

LIBRIS | We know books
Va dunque, e fa che tu costui ricinghe
d'un giunco schietto e che li lavi 'l viso,
sì ch'ogne sucidume quindi stinghe; 96

ché non si converria, l'occhio sorpreso
d'alcuna nebbia, andar dinanzi al primo
ministro, ch'è di quei di paradiso. 99

Questa isoletta intorno ad imo ad imo,
là giù colà dove la batte l'onda,
porta di giunchi sopra 'l molle limo: 102

null'altra pianta che facesse fronda
o indurasse, vi puote aver vita,
però ch'a le percosse non seconda. 105

Poscia non sia di qua vostra reddita;
lo sol vi mosterrà, che surge omai,
prendere il monte a più lieve salita". 108

Così sparì; e io sù mi levai
senza parlare, e tutto mi ritrassi
al duca mio, e li occhi a lui drizzai. 111

El cominciò: "Figliuol, segui i miei passi:
volgianci in dietro, ché di qua dichina
questa pianura a' suoi termini bassi". 114

L'alba vinceva l'ora mattutina
che fuggia innanzi, sì che di lontano
conobbi il tremolar de la marina. 117

Noi andavam per lo solingo piano
com'om che torna a la perduta strada,
che 'nfino ad essa li pare ire in vano. 120

Quando noi fummo là 've la rugiada
pugna col sole, per essere in parte
dove, ad orezza, poco si dirada, 123

ambo le mani in su l'erbetta sparte
soavemente 'l mio maestro pose:
ond'io, che fui accorto di sua arte, 126

porsi ver' lui le guance lagrimose;
ivi mi fece tutto scoperto
quel color che l'inferno mi nascose. 129

Venimmo poi in sul lito deserto,
che mai non vide navicar sue acque
omo, che di tornar sia poscia esperto. 132

Quivi mi cinse sì com'altrui piacque:
oh meraviglia! ché qual elli scelse
l'umile pianta, cotal si rinacque 135

subitamente là onde l'avelse.

Preludiu și invocație. Dante și Virgiliu ajung pe ostrovul unde se află muntele Purgatoriului, păzit de Cato din Utica. Acesta le îngăduie să continue drumul numai după ce Virgiliu îl purifică pe Dante încingându-l cu „trestia umilinței”.

Când se-mbunară apele spre-a porni la drum,
ridică pânzele al minții mele velier
ce lasă-n urma lui o mare - foc și scrum -;

de-acuma am să tot cânt a doua-mpărăție
unde se primenește duhul omenesc
și-ajunge vrednic să se-nalțe în tărie.

Aicea deci să-nvie răposata poezie,
O, voi preasfinte muze, căci eu vă ațin calea;
aici va să se-audă Calliope cu dulcea-i armonie

îmbrățișându-mi cântul cu -acel sunet
al cărui crud *vibrato* pe bieteale rivale le-a durut
încât nicio nădejde de-a scăpa n-au mai avut.

Culoarea cea suavă de levantin safir
ce se-arăta pe bolta cerului de primăvară
neprihănită până-n zarea zării de april,

mi-a desfătat din nou privirea de îndată
ce m-am văzut din văgăuna morților afară
ce mă făcuseră să lăcrimez și să mă doară.

Planeta cea frumoasă ce-ndeamnă la iubire
facea să râdă răsăritul pe tot cuprinsul său,
învăluind și Peștii, soți întru dăruire.

Eu m-am întors spre dreapta și am luat aminte
la Polul celălalt unde văzut-am împătrit o stea
nicicând văzută de om, ci doar de Adam și Eva.

Părea că însuși cerul e bucuros de-a lor sclipire:
vai ție, loc nepriincios din Miază-Noapte,
că dat nu-ți e să poți să le privești cu-uimire.

Atunci când trebuit-a să renunț să le contemplan,
și mi-am întors privirea spre polul dimpotrivă,
pe unde Carul Mare o luase și nu se mai văzu,

zării în preajmă un moșneag ce singur se afla,
vrednic de-nchinăciune doar văzându-l,
așa cum orice fiu dator e părintele a-și venera.

Impodobit de-a barbă lungă ninsă de fire albe
asemeni coamei părului bogat din care
pe piept i se lăsau în voie, lungi două șuvițe.

iar razele acelor patru stele sacre
atât de tare chipu-i în lumină-l înveleau
de parcă însuși Soarele din el se arăta.

LIBRIS | We know books
“Voi cine sunteți, ce-n contra răului cel sumbru
scăpat-ați din eterna închisoare?”

Avut-ați călăuze? Și cine v-a luminat drumul

ca să ieșiți din noaptea cea cețoasă
ce valea Iadului o face și mai fioroasă?
Oare sunt legile Abisului atât de lesne abolite

ori poate-n cer s-a luat o nouă hotărâre,
ca voi ce-ați fost niște ființe osândite,
la peșterile mele să puteți ajunge?”

Mentorul meu atunci mi-a poruncit,
fie prin semne, gesturi sau cuvinte
să-mi plec genunchii și privirile, smerite.

Pe urmă îi răspunse: “Nu am venit de voie;
din înalturi descins-a femeia preacelesta,
rugat fiind de ea, l-am însoțit pe-acesta.

Dar dacă voia ți-e să afli cât și ce-am dori
despre al nostru rost adevărat pe ăst tărâm,
voința mea voinței tale nu se va împotrivi.

Acesta cea din urmă clipă încă o așteaptă:
smintit fiind se-apropiase atât de mult de ea,
că prea mult timp n-ar mai fi fost în viață.

Precum am spus, trimis am fost drept călăuză
spre-a-l mântui; și altă cale nu era decât
aceasta pe care ne-ncumetarăm împreună.

I-am arătat întreaga lume ce a păcătuit;
și-acuma am de gând acele duhuri să-i prezint
ce de-ntinare sub privegherea-ți vor să se dezbare.

Prea multe-ar fi de spus cum l-am purtat;
de sus descinde o putere care mă ajută
să-i îndrum pașii spre a te vedea și auzi.

Așa că-ntâmpină-l cum se cuvine, binevoitor,
el caută și vrea doar libertatea-atât de scumpă,
cum bine știe – acel ce pentru ea viața și-o curmă.

Mai ales tu ce pentru ea ușor ai îndurat
la Utica chiar moartea unde veșmântul ți-ai lăsat,
ce va să strălucească în Ziua de Apoi, în slavă.

Edictele eterne pentru noi nu-s abolite,
că el e viu și mie Minos nu are ce-mi mai face,
căci sunt din cercul unde ochii cei fără prihană

ai soaței tale Marția ce-nvederat te roagă,
preasfinte suflet s-o crezi că-i tot a ta,
de dragul ei, prielnic să ne fii și să ne sprijini.

Ci lasă-ne să trecem prin ale tale șapte-mpărății;
și mulțumirea ție cuvenită, i-o voi duce ei,
de te-nvoiești să-ți spun pe nume-în lumea umbrei.”

“S-o văd pe Marția atât de tare-am îndrăgit
pe când eram în lumea albă, spuse Cato,
că orice dor al ei l-am dus la bun sfârșit.